

ZINSPIRATIE ZINSPIRATIE

**Lezingen
2024 - 2025**

*Inspirerende lezingen over
zingevingsvraagstukken,
kunsten en wetenschappen*

Voorwoord

Albert Einstein (1879-1955) geëmigreerd naar de VS toen de nazi's in 1933 aan de macht kwamen, keerde nooit terug naar Duitsland. De vraag naar zijn geloof en joods-liberale achtergrond beantwoordde hij met de opmerking dat hij in 'de god van Spinoza' ofwel de Natuur geloofde: "Ik heb niets dan ontzag als ik de wetten van de natuur observeer. Er zijn geen wetten zonder wetgever, maar hoe ziet deze wetgever eruit? Zeker niet als een uitvergrote man." Einstein bedacht een kosmische religie, waarin de rationele ontdekking van de geheimen van de natuur een religieuze daad is."

De mooiste emotie die we kunnen ervaren is de verwondering. Het is de kracht van alle ware kunst en wetenschap. Weten dat wat voor ons ondoorgankelijk is, werkelijk bestaat en zich manifesteert als de meest stralende schoonheid, die we nauwelijks kunnen bevatten. Deze kennis, dit gevoel staat centraal in de ware religiositeit. In die zin en alleen in die zin, behoor ik tot een soort van religieuze mensen." "In hun strijd voor het ethisch welzijn moeten godsdienstleraren de moed hebben om de doctrine van een persoonlijke god op te geven, dat wil zeggen, de bron van angst en hoop op te geven, die in het verleden zo'n enorme macht in de handen van priesters legde."

In het komende seizoen van lezingen komt Spinoza meermaals ter sprake als de filosoof van de radicale verlichting en tevens als bron van verwondering en inspiratie. Het bijbels-mythologische verhaal Genesis werd met gebruik en inspiratie van de Babylonische mythologie in de 6e eeuw v.C. door de ballingschap levende joodse elite geredigeerd. Volgens deze mythe was de mens als heersers over de schepping aangesteld en was het zijn opdracht de wereld in te trekken en zich te vermenigvuldigen.

Bij een geschatte wereldbevolking van destijds 100 miljoen mensen wereldwijd, gaf die 'goddelijke opdracht' en de vrijlating van de ballingen door Cyrus de Grote nieuw zelfvertrouwen en hoop op een betere toekomst. Nu de wereldbevolking het aantal van 8 miljard heeft overschreden hebben we dringend behoefte aan een ander perspectief wat betreft het omgaan met de natuur en daarbij vooral meer behoefte aan inspireerde voorbeelden dan aan doemscenario's.

*Hans Roelofsen
Secretaris Zinspiratie*

Het Verlangen naar Vrede Vredesweek 2025

Zondag 22 september wordt een Vredesprijs Gooise Meren uitgereikt 14:00 in de Bibliotheek Muiden. De Vredesweek wordt door 'PAX' al meer dan 50 jaar georganiseerd. Sommigen zien de oorlog in Oekraïne als een gevolg van de uitbreiding van de NAVO in oostelijke richting. Maar 'Memorial' in de 80er jaren opgericht met o.a. als doelstelling: "Het bevorderen van een democratie gebaseerd op de wet om een terugkeer naar totalitarisme te voorkomen" kreeg in 2009 de Sacharovprijs van het Europees Parlement waarna in juli 2009 de Russische journaliste en hoofd van Memorial, Natalja Estemirova werd ontvoerd en vermoord in Tsjetsjenië. Joeri Dmitrijev, een historicus die voor Memorial onderzoek deed, werd in 2021 veroordeeld tot 15 jaar cel en de organisatie verboden door het Russische hooggerechtshof.

Het is verleidelijk voor 'babyboomers' en allen die in het westen in veiligheid konden opgroeien een moreel superieure positie in te nemen. De de flower power beweging luidde een nieuw tijdperk in van vrede. John Lennon's songs 'Imagine' en 'Christmas, War is Over if you want it' (1971) hebben nog niets aan zeggingskracht verloren: "Stel je voor dat er geen hemel bestaat, alleen het heelal en op de wereld geen landsgrenzen en religie. Niets om voor te leven of voor te sterven. Stel je voor: één wereld en broederschap van alle mensen." In 1972 koos de de Raad van Europa de 'Ode aan de Vreugde' op tekst van Schiller(1805) als volkslied, zoals door Beethoven in zijn 9e symfonie getoonzet.

Wie de onthutsende documentaire 'The Corridors of Power' heeft gezien krijgt een inzicht in de dilemma's waar de met de Nobelprijs voor de vrede onderscheiden Barack Obama voor kwam te staan. Afsproken was dat het gebruik van chemische wapens en het bombarderen van burgerdoelen door Assad in Syrië de rode lijn zou zijn. Obama en zijn medewerkers bleven aarzelen en Poetin besloot Assad in het zadel te houden, met 500.000 burgerdoden en 3 miljoen vluchtelingen als gevolg. De VN en het ICC veroordeelden de mensenrechtenschendingen en disproportioneel geweld, maar China en Rusland gebruikten hun vetorecht. Kan er Vrede zijn zonder Gerechtigheid?

1

Pacifisme in tijden van oorlog?

Willem de Haan

Woensdag 18 september 20.00 uur
Lutherse Kerk Mecklenburglaan 50, 1404 BJ Bussum
Toegang € 10,-

In zijn lezing gaat Willem in op de geschiedenis van het pacifisme: Waar komt het vandaan? Was het ooit een sterke beweging? Zijn er successen te vieren? Pacifisten zijn in tijden van oorlog niet geliefd. Toch leert de geschiedenis dat geweldloos verzet wel degelijk effectief kan zijn. Welke lessen kunnen we trekken uit de geschiedenis van het pacifisme? Vervolgens vertelt de Haan over zijn persoonlijke geschiedenis: afkomstig uit een onderwijzersgezin waarin het spelen met pistolen taboe was, zijn maatschappelijke betrokkenheid en zijn radicale keuze voor totaalweigeren. Tot

slot geeft hij zijn visie op de oorlog in Oekraïne. Wie aangevallen wordt heeft het recht zich te verdedigen en dat gebeurt volop met Westerse steun. Er is sprake van voortdurende escalatie, maar de vraag is of dat de wereld veiliger maakt en vrede in Oekraïne brengt. Er is een massaal geloof in militaire oplossingen ontstaan, maar de geschiedenis leert dat bijna alle oorlogen eindigen met onderhandelingen. Steeds meer analisten zien inmiddels geen oplossing op het slagveld. Wordt agressie beloond als je zou onderhandelen en compromissen sluit? En zo ja: wat is het alternatief?

Willem de Haan (1957) werkte 40 jaar als journalist bij diverse omroepen, en maakte vele nieuwsitems, interviews, reportages en onderzoeksverhalen. Hij deed jarenlang onderzoek naar de Schipholbrand van 2005 waarover hij ook een boek publiceerde met Trouw journalist Bart Zuidervaart. Op dit moment werkt hij aan een boek over de geschiedenis van het totaalweigeren in Nederland. Hij is ook betrokken bij de oprichting van een Nieuwe Vredesbeweging in Nederland.

2

De wonderre wereld van 'Micropia'

Prof. Dr. Remco Kort

Dinsdag 8 oktober 20.00 uur
Apostolisch Genootschap Meulenwiekenlaan 49, 1402 TC Bussum
Toegang € 10,-

Vorig seizoen namen dr. Milo Grootjen, als sterrenkundige verbonden aan Artis Planetarium, en dr. Margot Brouwer in 'Spinoza's Multiversum' ons mee op een virtuele reis door ons 'melkwegstelsel' en nog veel verder in de macro kosmos. Nu gaan we met Remco Kort in de omgekeerde richting; in de micro kosmos van 'Artis micropia'. Deze nieuwe wereld kon Antoni van Leeuwenhoek alleen zichtbaar worden gemaakt met de beste microscopen. Gaf diens microscoop in de 17e eeuw nog een spectaculaire vergroting

van 270 x te zien, in onze tijd is er sprake van vergrotingen tot de factor 2000. Sinds de jaren 1990 is er een ook nieuwe familie van microscopen ontstaan, die op een ander beginsel berust, namelijk op aftasting. Zij danken allemaal hun bestaan aan de eigenschappen van piezo-elektrische materialen. Deze materialen vervormen op een goed voorspelbare wijze wanneer zij blootgesteld worden aan een elektrische spanning. Dat maakt het mogelijk met uiterste precisie bijzonder kleine bewegingen uit te voeren. Daardoor is het mogelijk het oppervlak af te tasten met een precisie van de grootteorde van een atoom

Remco Kort (Rotterdam, 1970) studeerde cum laude af in de Moleculaire Wetenschappen aan de Wageningen Universiteit (1994) en promoveerde in de microbiologie aan de faculteit der Scheikunde van de Universiteit van Amsterdam (1999). Hij is vanaf 2010 verbonden als hoogleraar Microbiologie aan de Vrije Universiteit en houder van de leerstoel van ARTIS-Micropia, het enige microben museum ter wereld. Remco is de oprichter van de Yoba for Life Foundation die zich ten doel stelt kansarme boeren in Afrika te helpen hun eigen probiotische yoghurt bedrijfje op te zetten. Sinds 2019 produceren 250 kleine bedrijfjes in 8 landen met hulp van deze stichting 30.000 liter probiotische yoghurt per week en krijgen in Uganda 20.000 kinderen wekelijks yoghurt door middel van een schoolyoghurt programma. In 2008 was hij excellente onderzoeker van het jaar bij TNO (waar hij v2006 - 2018 werkte), de Kenneth Hudson Award voor Micropia als het meest innovatieve museum van Europa. In 2017 verscheen van zijn hand het boek 'De microbemen'. In 2018 kreeg hij de James Lind Award voor zijn onderzoek aan probiotica.

3

Muziek als verbindende kracht die alle tijds- en geografische grenzen overschrijdt

Bart Schneemann

Donderdag 31 oktober 20.00 uur
Majellakapel, Iepenlaan 26 1406 PW Bussum
Toegang € 10,-

Stond de wereldberoemde musicus Ton Koopman vorig seizoen centraal nu de beurt aan Bart Schneemann, een spraakmakend musicus die gedurende 30 jaar artistiek leider van het Nederlands Blazers Ensemble was. Velen kennen het NBE van de uitzonderlijk creatieve en innovatieve Nieuwjaars-familieconcerten in de Grote Zaal van het Concertgebouw, maar behalve tournees in ons land en andere Europese landen heeft het NBE de afgelopen jaren gereisd naar China, Georgië, Turkije, Libanon, Cuba, Jordanië,

Libanon en Benin. “Wij spelen muziek die genoteerd is, en zij spelen veelal muziek op hun gehoor en vanuit herinnering. Wij daagden de muzikanten die we op onze reizen tegenkwamen uit, om samen te spelen en te improviseren. Dat werkt voor iedereen inspirerend en daar kan de samenleving best iets van leren.

Eeuwenlang werd muziek overal ter wereld binnen families en sociale structuren overgedragen. Muziek is het middel bij uitstek om op een vrije en veilige manier emoties te uiten, gevoelens te delen en daarbij de onderlinge verbondenheid beleven. Als je trouwt en als je rouwt is er muziek. Verhalen worden via muziek verteld en je kunt je geen religie voorstellen die niet door muziek en zang gesteund wordt. Iedere boodschap wordt sterker als er muziek er een gevoelsdimensie aan toevoegt! Als zodanig is muziek een belangrijke pijler van onze identiteit en ons culturele erfgoed. Muziek heeft een verbindende kracht die alle tijds- en geografische grenzen overschrijdt.

Bart Schneemann (1954) werd al tijdens zijn studie hobo aan het conservatorium als jongste orkestlid aangenomen bij het Amsterdams Philharmonisch Orkest. Vervolgens werd hij solohoboïst bij het Radio Philharmonisch en het Rotterdams Philharmonisch Orkest en docent aan het Conservatorium van Den Haag. In 1988 stopte hij met zijn orkestbaan en werd hij als prominent lid ook artistiek leider van het Nederlands Blazers Ensemble.

4

Radicale Verlichting in de 17e eeuw, Spinoza en zijn vriendenkring

Hans Werner

Woensdag 20 november 20.00 uur
Spiegelkerk, Nieuwe 's Gravelandseweg 34, 1405 HM Bussum
Toegang € 10,-

Spinoza (1632-1677) is niet alleen boeiend vanuit een historisch oogpunt maar vooral om wat hij ons vandaag nog steeds te zeggen heeft. De Britse filosofe Clare Carlisle stelt in haar boek 'Spinoza's religie een nieuwe visie op de ethiek' (2021) dat het hoofdwerk van Spinoza's 'Ethica' ons voorziet van gereedschap om de confrontatie aan te gaan met specifiek moderne onderwerpen, zoals religieuze diversiteit, nihilisme, en ecologische ineenstorting. Dat Spinoza nog steeds actueel is blijkt ook uit de continue stroom van boeken die over deze Nederlandse filosoof uitkomen.

Het is alleszins de moeite waard kennis te nemen van Spinoza's ideeën, omdat hij van enorme invloed is geweest en nog altijd is op ons denken over religie, natuur, mens en politiek. Zo liet de Britse historicus Jonathan Israël in zijn beroemde werk 'Radical Enlightenment' Hoe radicale Nederlandse denkers het gezicht van onze cultuur voorgoed veranderden' (2001) het diepe spoor zien dat Spinoza vanaf de zeventiende eeuw in heel Europa heeft nagelaten op het theologisch en filosofisch denken.

In deze lezing belicht Hans Werner de ideeën van Spinoza en geeft hij aandacht aan de kring van vrienden die betrokken waren bij het bediscussiëren van zijn ideeën. Dat betreft vooral Abraham Cuffeler (1637- 1694) die wel de beste vriend van Spinoza wordt genoemd. Diens boek 'Een Alomvattende filosofie, denken in het voetspoor van Spinoza' werd in juni 2024 opnieuw uitgebracht.

Hans Werner (1951) geboren en getogen in Bussum, werkte 40 jaar bij de Rabobank in verschillende functies met 'veranderprocessen' als specialisatie. Hij was al heel lang geïnteresseerd in filosofie en las de Ethica van Spinoza zo'n 30 jaar geleden voor het eerst. Sinds dat moment is hij zich blijven verdiepen in Spinoza. Na zijn pensionering per 1 januari 2012 is hij filosofie gaan studeren aan de VU. Hij behaalde zijn bachelor met een scriptie over het vrijheidsbegrip van Spinoza.

5 Ubuntu, ik ben omdat wij zijn

Petra Niessen

Dinsdag 10 december 20.00 uur
Wilhelminakerk, Wilhelminaplantsoen 14, 1404 JB Bussum
Toegang € 10,-

Ubuntu, 'Ik ben omdat wij zijn'; een mens is pas mens in relatie tot andere mensen. In deze lezing zal worden ingegaan op de 5 pijlers van Ubuntu. Het begrip Indaba (betrokken besluitvorming) zal nader worden toegelicht aan de hand van concrete voorbeelden. Ook zullen filmbeelden vertoond worden van o.a. de Zuid-Afrikaanse Waarheids- en Verzoeningscommissie na de afschaffing van de apartheid. Nelson Mandela en Desmond Tutu hebben zich door de Ubuntu filosofie laten inspireren, maar ook in deze tijd zijn er mensen, van verschillende

achtergronden, voor wie Ubuntu een bron van inspiratie is.

De verhalen hebben raakvlakken met andere spirituele, religieuze richtingen maar het belooft een kritische ontdekkingstocht naar de essentie van Ubuntu te worden. Mandela: "Ubuntu betekent niet dat mensen niet rijk mogen worden, maar zich vooral de vraag moeten stellen of zij aan de gemeenschap bijdragen?" Aartsbisshop Desmond Tutu zei: "Iemand met Ubuntu staat open voor voor anderen, voelt zich niet bedreigd door het kunnen van anderen, omdat hij of zij genoeg zelfvertrouwen put uit de wetenschap dat hij of zij onderdeel is van een groter geheel, en krimpt ineen wanneer anderen worden vernederd, gemarteld of onderdrukt." Als we ons met elkaar verbonden voelen hoeft niemand jaloers of wraakzuchtig te zijn. Om zelf tot ontplooiing te komen zal je ook anderen ook moeten helpen zich te ontplooiën.

Petra Niessen werkt als docent Frans op het Sancta Maria te Haarlem, waar zij ook als Unesco coördinator actief is. Zij heeft tijdens haar sabbatical in 2016 enkele maanden in Senegal doorgebracht, daar meerdere scholen bezocht en een uitwisselingsprogramma geïnitieerd met een tweetal scholen. Zij is de oprichter van de stichting 'Tous Ensemble' die zich ten doel stelt de kanselijkheid te bevorderen van kinderen in Senegal op het gebied van educatie en gehandicaptenzorg. De partners in deze stichting zijn Esther Kruijswijk, antropoloog en gezagvoerder bij Transavia, die in Senegal onderzoek deed naar de leefomstandigheden van gehandicapten, en Fenne Meijer, antropoloog docent geschiedenis op het Vituscollege te Bussum.

6 Herbronnen van Inspiratie Herstel van ecosystemen en regeneratieve landbouw

Willem Ferwerda

16 januari 20.00 uur
Remonstrantse Kerk, Koningslaan 2B 1405 GL Bussum
Toegang € 10,-

De belangrijkste winst is volgens Ferwerda de 'return of inspiration'. Pas als mensen het gevoel hebben dat het anders kan, zijn ze gemotiveerd het anders te gaan doen. Vervolgens moet er economische activiteit in een regio terugkomen, zodat mensen niet langer wegtrekken: de tweede winst. Investeerders die uitsluitend te focussen op financiële resultaten worden door hun kinderen met hun investeringen in 'degradatie-economie' geconfronteerd". Ferwerda formuleerde '4 returns' model, een framework dat natuurbeschermers boeren, overheden, bedrijven en investeerders kunnen gebruiken om landschappen op een economisch rendabele manier te herstellen.

Willem Ferwerda studeerde tropische ecologie en milieukunde in Amsterdam en Bogotá. Hij begon zijn carrière in het ecotoerisme en werkte in Zuid-Amerika, Azië, Afrika en Europa in projecten voor natuurbeheer en herstel van natuur- en landbouwgebieden. Van 1995-2000 beheerde hij een fonds voor regenwoudbescherming. In 2000 werd hij directeur van het Nederlandse kantoor van de International Union for Conservation of Nature. In 2006 nam hij het initiatief om 84 CEO's van grote Nederlandse bedrijven een open brief aan het kabinet te laten ondertekenen, waarin zij opriepen om meer te doen aan natuur en klimaat. Dat leidde uiteindelijk in 2010 tot een akkoord inzake biodiversiteit tussen natuurorganisaties en werkgeversorganisaties. Sinds 2012 is hij verbonden aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. In maart 2013 richtte hij Commonland op, een non-profit organisatie die actief is in 23 landen om het 4 Returns framework uit te rollen met lokale partners. In 2016 plaatste Trouw hem op de eerste plaats op de lijst van Nederlanders met de meeste invloed op het gebied van milieu en duurzaamheid en in 2019 ontving hij de Groeneveldprijs voor duurzaam landschapsbeheer. In 2021 publiceerde hij een nieuw rapport over het 4 Returns framework als partner van de UN Decade of Ecosystem Restoration. In 2023 ontving hij de Wubbo Ockels Brandaris oeuverprijs, omdat hij volgens de jury "zich zijn leven lang inzet voor een duurzame toekomst voor de volgende generatie en daarbij moed, volharding en verbeeldingskracht heeft getoond".

www.commonland.com

7 De blijvende betekenis van Freud's essay 'De toekomst van een illusie'

Prof.dr. Herman Westerink

Donderdag 6 februari 20.00 uur
Doopsgezinde Kerk Wladimirlaan 10, 1404 BB in Bussum.
Toegang € 10,-

Met zijn essay 'De toekomst van een illusie' verwoordde Sigmund Freud (1856-1939) een diepgaand cultuurfilosofisch inzicht, dat nog weinig aan actualiteit heeft ingeboet. Religie is een vorm van wensdenken die de menselijke hulpeloosheid dragelijk moet maken. 'De mens zal zijn onbeduidendheid in het wereldse raderwerk moeten bekennen, hij zal niet langer het middelpunt van de schepping, niet langer het voorwerp van liefderijke zorg van een goedgunstige voorzienigheid zijn.

Hij zal zich in dezelfde situatie bevinden als het kind dat het ouderlijk huis verlaten heeft, waarin het zich zo warm en behaaglijk voelde. Maar de mens kan niet eeuwig kind blijven.' Uiteindelijk toonde Freud zich gematigd optimistisch; de mensheid kan deze kinderlijke illusie overwinnen door gezond verstand met behulp van zijn intellect en wetenschap. Die moeten hem door de menselijke eindigheid en hulpeloosheid te leren accepteren opvoeden tot realisme, Het essay dat in 1927 werd gepubliceerd was voor Freud een afrekening met de religieuze beelden van zijn tijd. Is daarmee zijn kritiek gedateerd en niet meer relevant? Of blijven Freuds beschouwingen over religie ook vandaag betekenisvol en actueel?

Prof. dr. Herman Westerink (1968) is Universitair hoofddocent - Metafysica en filosofische antropologie Bijzonder hoogleraar - Metafysica en filosofische antropologie en Wetenschappelijk directeur van het Titus Brandsma Instituut met de Leeropdracht evensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid met bijzondere aandacht voor de godsdienstwijsgerige en psychoanalytische aspecten. Hij is lid en plaatsvervangend voorzitter van de wetenschappelijke adviesraad van de Sigmund Freud Privatstiftung Wenen sinds 2011. Zijn inaugurele rede mei 2024 van de KSGV had als titel: 'De psychoanalyse en haar verstorende levensbeschouwing'.

8 Leven en werk van de dichter Rainer Maria Rilke

Wim Dooge

25 februari 20.00 uur
Tindalvilla Nieuwe 's Gravelandseweg 21, 1405 HK Bussum
Toegang € 10,-

Rainer Maria Rilke (1875 – 1926) was een van de belangrijkste lyrische dichters in de Duitse taal. Naast 23 dichtbundels schreef hij verhalen, een roman, opstellen over kunst en cultuur en maakte hij talrijke vertalingen, onder andere uit het Frans naar het Duits, van literaire werken en van lyriek.

Zijn omvangrijke briefwisseling vormt een belangrijk deel van zijn nalatenschap. Rob Schouten literair journalist van De Tijd, recenseerde een net uitgekomen bundel met de beste 100 Duitse gedichten schreef in zijn artikel: "De

mooiste gedichten van zijn vind ik toch die, welke neigen tot een soort filosofische plastiek. Eens te meer kom je erachter dat Rilke een geweldige dichter was, de grootste van zijn taalgebied wat mij betreft!" Onder druk van zijn ouders volgde de jonge Rilke vanaf 1885 een militaire opleiding als voorbereiding op een loopbaan als officier. De militaire oefeningen en de ervaringen binnen masculiene samenleving, traumatiseerden de gevoelige jongen blijvend. In 1891 stopte hij met de militaire opleiding, waarna hij zich van 1892 tot 1895 met privé-onderwijs voorbereidde op zijn examen en van 1895 tot 1896 literatuur, kunstgeschiedenis en filosofie in Praag en München studeerde.

Praag, de zetel van een der eerste Duitstalige universiteiten, was rond 1900 een kweekvijver voor aankomende schrijvers. Max Brod en zijn vrienden Franz Kafka, Felix Weltsch en Oskar Baum vormden de kleine Praagse kring. Rilke, Gustav Meyrink en de jonge Franz Werfel behoorden tot de neo-romantische kring Jong-Praag. De dromerige zwaarmoedigheid van Rilkes eerste gedichten weerspiegelen het conflict tussen zijn melancholie en de bruisende levenslust van de stad. Na zijn vertrek in 1896 veranderde Rilke zijn voornaam van René in Rainer om afstand te nemen van zijn familie en begon zijn bijzondere loopbaan.

Wim Dooge (1952) studeerde bedrijfseconomie en filosofie in Rotterdam, Heidelberg en Amsterdam. Hij was zowel werkzaam in de profit- als de non-profit sector. Hij is naast filosofie een groot literatuur- en muziek liefhebber en gaf eerder lezingen o.a. Fichte, Nietzsche Hegel, Schubert en Schumann

9

Wandelen als heilzame ervaringen en bron van inspiratie

Francine Postma

Donderdag 20 maart 20.00 uur
Lutherse Kerk Mecklenburglaan 50, 1404 BJ Bussum

De geschiedenis van het wandelen begint op het moment dat de eerste mensen rechtop gingen lopen. Het fossiele skelet van 'Lucy', ruim drie miljoen jaar oud, is het vroegst gevonden bewijs dat de mensachtigen op twee benen gingen lopen. Voor het grootste deel van de menselijke geschiedenis waren vrijwel alle mensen nomaden; wandelen was een constant en vanzelfsprekend onderdeel van ons bestaan. Dat veranderde ongeveer tienduizend jaar geleden toen steeds meer mensen besloten om zich te vestigen in steden en dorpen.

In ons DNA zit een aangeboren behoefte om te wandelen waarmee we onze geest verfrissen en nieuwe inspiratie opdoen. Dat gold voor de religieuze pelgrims net zozeer als voor filosofen zoals Kant en componisten zoals Beethoven, van wie het bekend is dat zij dagelijkse wandelingen maakten om hun gedachten te ordenen. Wat doe je als je stiekem genoeg hebt van het drukke gezinsleven en je werk? In 2018 liep Francine Postma de 580 km lange St. Olavsroute door Zweden en Noorwegen, een levensveranderende ervaring waarover zij een boek schreef. Sindsdien geeft zij regelmatig lezingen en organiseert zij stilte-, schrijf- en bezinningswandelingen rondom Hilversum en begeleidt zij schrijf- en bezinningsweekenden, o.a. op Vlieland.

Francine Postma (1972) is freelance journalist, schrijver en pelgrim. Na haar studie geschiedenis (UvA) werkte ze bij de radio als nieuwslezer (NOS, ANP). Zij werkt zo'n twintig jaar voor diverse tijdschriften - o.a. Psychologie Magazine, Libelle, Happinez, ZinMagazine. Ook publiceerde ze twee persoonlijke wandelboeken: Onderweg, alleen over het St. Olavspad (2021) en Aan zee, een eindeloze strandwandeling (2022).

10

Nieuwe methodes in de oncologie; immuuntherapie

Prof. dr. John Haanen

Dinsdag 8 april 20.00 uur
Apostolisch Genootschap Meulenwiekenlaan 49, 1402 TC Bussum
Toegang € 10,-

Ons immuunsysteem is een van de meest complexe systemen in het lichaam en het is zeer goed beveiligd, juist om te voorkomen dat de afweercellen het eigen lichaam aanvallen. Soms gaat het toch mis en ontstaan auto-immuunziekten, zoals reuma, suikerziekte op jonge leeftijd of de ziekte van Crohn, een ernstige ontsteking van het maagdarmkanaal. De strenge beveiliging is tegelijk de sleutel om het immuunsysteem in te zetten bij de behandeling van kanker. Immuuntherapie is de belangrijkste doorbraak van de behandeling van kanker van de

afgelopen 15 jaar. Een beter begrip van de werking van immuuntherapie en ons immuunsysteem in de strijd tegen kanker, kan helpen de behandeling te verbeteren en te personaliseren. Dit kan door onderzoek te verrichten op bloed en weefsel van patiënten behandeld met immuuntherapie gericht op het beter begrijpen waarom immuuntherapie soms wel en vaak niet werkt. Dit inzicht kan immuuntherapie verder te verbeteren. Immuuntherapie is zeer kostbaar en kosten-efficiënte inzet van deze behandeling dient een groot maatschappelijk belang. De focus van John Haanen ligt vooral op vormen van celtherapie. De behandelingsmogelijkheden zijn aanzienlijk verbeterd en hoewel we niet van genezing kunnen spreken, leven patiënten met een uitgezaaid melanoom of niercelkanker gemiddeld langer dankzij de ontwikkeling van nieuwe behandelmethoden.

Prof. dr. John Haanen is hoogleraar translationele immunotherapie van kanker. Sinds 2001 werk hij als internist-oncoloog in het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis, gespecialiseerd in de behandeling van patiënten met uitgezaaid melanoom of niercelkanker. Naast patiëntenzorg is hij medisch clusterhoofd van de Medisch Oncologische Disciplines en houdt hij zich bezig met onderzoek, met name op het gebied van het versterken van de eigen afweer tegen kanker. De behandelingsmogelijkheden zijn sterk verbeterd; patiënten met een uitgezaaid melanoom of niercelkanker gemiddeld langer dankzij de ontwikkeling van nieuwe behandelmethoden. Met het doen van onderzoek probeert mijn team deze overleving nog te verder te verbeteren.

11

Begrensdte tolerantie Over verdraagzaamheid, onverdraagzaamheid en het ondraaglijke

Em. Professor dr. mr. Kees Schuyt

Woensdag 30 april 20.00 uur
Majellakapel Iepenlaan 26, 1406 PW Bussum
Toegang € 10,-

Het boek 'Begrensdte tolerantie' van Kees Schuyt biedt een kritische analyse van de maatschappelijke problematiek van verdraagzaamheid, onverdraagzaamheid en het ondraaglijke. Schuyt verheldert in zijn lezing de tegenstellingen: vrijheid van godsdienst versus religieuze intolerantie; vrijheid van denken versus geloofsdwang; politieke vrijheid versus alleenheerschappij; gelijke rechten van minderheden versus discriminatie. Hij laat zien hoe de teksten van Erasmus, Montaigne, Coornhert, Hume, Paine, Wollstonecraft, Stuart Mill, Arendt en Rawls nog steeds tot inspiratie dienen. Tolerantie is een noodzakelijk fundament van een redelijke democratie en een rechtvaardige rechtsstaat. Overal waar tolerantie in woord en daad wordt uitgeoefend, stuit die praktijk op de vraag naar het ondraaglijke, op het niet meer te verdragen leed dat mensen kan worden aangedaan in hun onderlinge verhoudingen in theocratische en/of totalitaire regimes. Schuyt plaatst het eigen geweten tegenover elke vorm van totalitarisme als basis voor de eigen keuze en de benodigde moed voor verzet en de vraag welke middelen daarbij geoorloofd zijn.

Em. Professor dr. mr. Kees Schuyt (1943) was tot zijn pensionering in 2013 hoogleraar sociologie aan de Universiteit van Amsterdam en auteur van publicaties op een breed terrein van recht, geschiedenis en sociologie. Hij was één van de grondleggers van de rechtssociologie in Nederland. Al op 29-jarige leeftijd trok hij de aandacht met zijn alom geroemde proefschrift 'Recht, orde en burgerlijke ongehoorzaamheid', een in die tijd heftig besproken thema. Ook in zijn verdere loopbaan combineerde hij eruditie met maatschappelijk engagement. Dat kwam tot uitdrukking in vele publicaties (over de rechtstaat, over normen en waarden, over onderwijs) en in zijn verdere loopbaan als hoogleraar, lid WRR, columnist van 'De Volkskrant', lid van de Raad van State tot zijn pensioen in 2013. Zijn recente boeken: 'Spinoza en de vreugde van het inzicht' (2017) en twee bekroonde biografieën: 'Het spoor terug. J.B. Charles/W.H. Nagel' (2010) 'R.P. Cleveringa. Recht, onrecht en de vlam der gerechtigheid' (2019) en 'Begrensdte tolerantie' (2023).

12

Als verhoudingen uit balans zijn Ivan Boszormenyi-Nagy's 'contextuele therapie'

Ds. Saskia van Meggelen

Woensdag 22 mei 20.00 uur
Spiegelkerk Nieuwe 's-Gravelandseweg 34 1405 HM Bussum
Toegang € 10,-

Geen mens is een eiland, je komt ter wereld in een familie, een cultuur, een maatschappij en zoveel voor jou heeft al plaatsgehad, waar je, zonder het te weten, al deel van uitmaakt. Ivan Boszormenyi-Nagy (1920-2007), een Hongaars-Amerikaanse psychiater en psychotherapeut ontwikkelde de contextuele therapie die hij gebruikte in gezinnen om scheve verhoudingen te herstellen; om in de balans van geven en ontvangen vooral recht te doen aan wie tekort komt. Deze therapie beoogt de geestesgesteldheid van psychiatrische patiënt te verbeteren door de naaste familie te betrekken

bij de behandeling vanuit het idee dat de speciale band van bloedverwantschap van familieleden troost en ondersteuning kan bieden.

Ethische opvattingen spelen hierbij een grote rol omdat hij vond dat wederzijdse ondersteuning van wezenlijk belang zijn om families bijeen te houden. Hij zag het als de taak van de gezinstherapeut om de familiale kernwaarden van trouw en vertrouwen te bevorderen. Deze loyaliteit is bij Nagy's werk ook intergenerationeel. Tussen de generaties bestaat een existentiële band: het kind moet loyaal zijn aan zijn ouders omdat het door zijn ouders ontstaat. Hierbij is er sprake van een primaire (bij de geboorte ontstane) en secundaire (bij opvoeding en verzorging ontstane) loyaliteit. Verstoring van de loyaliteit kan ernstige gevolgen hebben. Saskia ons als toehoorders uit te kijken door de bril van het contextuele gedachtegoed naar ons eigen leven en naar onze maatschappij. In wat voor gezin groeide ik op en hoe kleurde dat mijn leven? Wat hebben ontwikkelingen als de opkomst van de woke-beweging en populistische stromingen ons te zeggen?

Ds. Saskia van Meggelen (1967) is predikant van de Protestantse Wilhelminakerk, dit is haar vijfde gemeente. Zij schoolde zich in het contextueel pastoraat is en is eindredacteur van het kwartaalblad 'Contextuele Berichten', een uitgave voor contextueel werkers. Ook schrijft zij voor Theologie.nl artikelen over Bijbelse en christelijk-maatschappelijke thema's.

Aanmelden en Inlichtingen

Indien u een lezing wilt bijwonen bent u altijd welkom, maar aanmelding vooraf bij via de website (www.cciv.nl) maakt het voor de organisatie een stuk gemakkelijker.

U kunt ook een email sturen: adm.cciv@gmail.com.

Daarnaast kunt U zich telefonisch (035 6947051) of schriftelijk melden bij dhr. B. Budding, Cort van der Lindenlaan 39, 1412BX Naarden.

Wij verzoeken U de kosten voor de lezing € 10,- over te maken op rekening-nummer NL57 INGB 0003 4162 07 t.n.v. Centrale Commissie Interkerkelijk Vormingswerk.

U kunt ook bij binnenkomst contant betalen.

Voor aanvullende inlichtingen kunt u terecht op onze website, www.cciv.nl, of per e-mail: adm.cciv@gmail.com

Voor algemene informatie kunt u zich wenden tot secretaris Hans Roelofsen:

hansroelofsen@tindal.nl of telefoon 06 40011245

www.cciv.nl

De in de commissie deelnemende kerkgenootschappen van zijn:

Apostolisch Genootschap • Evangelisch-Lutherse Gemeente • Remonstrantse Gemeente Doopsgezinde Gemeente • Protestantse Gemeenten • Rooms-Katholieke Parochie van de Heilige Drie Eenheid • Vrijzinnigen Naarden Bussum

Quote Spinoza: 'Aangezien de denkwijzen van mensen zodanig verschillen dat sommigen gemakkelijker dan anderen de een of andere vorm van geloof omarmen, concludeer ik dat iedereen vrij zou moeten zijn om voor zichzelf de basis van zijn overtuiging te kiezen en dat geloof alleen zou moeten worden beoordeeld op de vruchten die het voortbrengt.' (Tractatus Theologico Politicus 1670)